

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Manglende universell utforming av inngangsparti på treningscenter

Snåsa Treningssenter ble klaget inn for ombudet grunnet tung inngangsdør uten fungerende automatisk døråpner. Dette medfører at senteret er vanskelig tilgjengelig for rullestolbrukere.

Treningssenteret viste til at de har fattet vedtak om å kjøpe kortsystemet som trengs for å kunne samkjøre den automatiske døråpneren med medlemmenes adgangskort. Senterets økonomiske situasjon er grunnen til at det ikke er gjort enda.

Ombudet mener en kostnad på 30.000 kroner er relativt liten. Treningssenteret har også foretatt en snuoperasjon som har bedret økonomien. Ombudet har i sin vurdering lagt til grunn at treningssenterets økonomiske situasjon var stabil eller hadde fortsatt fremgang i driftsåret 2010.

Ombudet konkluderer med at treningssenteret gjennom manglende tilgjengelighet bryter plikten til å sikre universell utforming.

UTTALELSE - MANGLENDE TILGJENGELIGHET FOR RULLESTOLBRUKERE PÅ TRENINGSSENTER

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til mottatt klage av 9. september 2010 på manglende tilgjengelighet til Snåsa treningssenter.

Det fremgår av klagen at Snåsa treningssenter ikke oppfyller kravet til universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 på grunn av en tung dør i inngangspartiet uten fungerende automatisk døråpner.

Ombudet har vurdert saken, og konkluderer med at Snåsa treningssenter, gjennom manglende tilgjengelighet til treningssenteret, bryter plikten til å sikre universell utforming av virksomhetens fysiske miljø jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd. Brudd på plikten regnes som diskriminering, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 fjerde ledd.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda innen tre uker fra det tidspunkt partene mottar ombudets brev, se vedlagte orientering.

OMBUDETS UTTAELSE

Sakens bakgrunn

Likestillings- og diskrimineringsombudet bygger på partenes skriftlige redegjørelser i sin fremstilling av sakens bakgrunn.

Bakgrunnen for saken er at Snåsa treningscenter A/S har en tung dør i sitt inngangsparti som gjør at treningscenteret ikke er tilgjengelig for personer med nedsatt bevegelsesevne.

I klagen fremgår det at treningscenteret er vanskelig tilgjengelig på grunn av en tung dør, og at det finnes en automatisk døråpner som ikke er i bruk.

Snåsa Treningscenter viser til at treningscenteret er bygget med tanke på treningsmuligheter for personer med nedsatt funksjonsevne, inkludert rullestolbrukere. Treningscenteret mangler i dag et nytt kortsystem som gjør at de ikke klarer å samkjøre medlemmenes adgangskort med den automatiske døråpneren.

Treningscenteret viser til at kostnadene for et slikt kortsystem er 30.000 kroner. Grunnet dårlig økonomi har senteret ikke funnet at de har råd til å gå til innkjøp av det aktuelle kortsystemet. Til støtte for dette har senteret lagt ved utskrift av treningscenterets regnskapstall fra oppstart i 2006 og ut 2009.

Treningscenteret viser imidlertid til at styret i Snåsa Treningscenter A/S har fattet et vedtak om at så snart økonomien i selskapet tillater det, vil nytt kortsystem bli innkjøpt og installert.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Denne saken reiser spørsmål om virksomheters plikt til å sikre universell utforming, det vil si generell tilgjengelighet, etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9. Offentlige og private virksomheter som brukes av allmennheten har en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon. Gjennom fysisk tilrettelegging skal flest mulig få tilgang til virksomhetens lokaler.

Universell utforming betyr at virksomhetens fasiliteter som skal benyttes av allmennheten (kunder og andre), skal utformes på en slik måte at flest mulig får tilgang til de tjenester virksomheten tilbyr. Det er hovedløsningen som skal være universelt utformet. Det vil derfor være i strid med bestemmelsen at det lages egne løsninger som egne innganger, områder og lignende for bestemte grupper. Dette gjelder særskilt for løsninger som er nedverdiggende og stigmatiserende.

Plikten til å gjennomføre tiltak for å sikre universell utforming faller bort dersom virksomheten sannsynliggjør at det vil innebære en uforholdsmessig byrde, jf § 9 tredje ledd. I den konkrete uforholdsmessighetsvurderingen skal imidlertid den positive effekten og viktigheten av tilretteleggingen veies mot kostnader og andre former for belastning tilretteleggingen kan medføre. Lovgiver har bestemt at det særlig skal legges vekt på:

1. effekten av tilretteleggingen for å nedbygge funksjonshemmende barrierer
2. om virksomhetens funksjon er av offentlig art
3. nødvendige kostnader ved tilretteleggingen
4. virksomhetens ressurser
5. sikkerhetsmessige hensyn
6. vernehensyn

Dersom ombudet kommer til at det vil være en uforholdsmessig byrde å rette de påklagede forholdene i tråd med kravene til universell utforming, betyr ikke det at virksomheten kan unnlate å gjøre noe som helst. Virksomheten er uansett forpliktet til å jobbe for best mulig tilgjengelighet for flest mulig.

Etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 13 er det opp til innklagede å sannsynliggjøre at det ikke har forekommet diskriminering i strid med loven.

Ombudets vurdering

Snåsa treningssenter A/S er et treningssenter som henvender seg til publikum i sin alminnelighet, og er derfor "rettet mot allmennheten". Virksomheten har derfor plikt til å sikre at virksomhetens hovedløsninger er universelt utformet etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9.

Virksomheten skal tilrettelegge de deler av virksomhetens fysiske miljø som benyttes av allmennheten (kunder eller andre) på en slik måte at flest mulig, uavhengig av individuelle forutsetninger, har tilgang til virksomhetens tjenester og service.

Er Snåsa Treningssenter A/S universell utformet?

Ombudet tar ikke stilling til om virksomheten som sådan er universelt utformet. Det ombudet skal ta stilling til er om de påklagede forhold hos Snåsa Treningssenter A/S tilfredsstillt kravet til universell utforming.

I klagen fremgår det at det er en tung dør i treningssenterets inngangsparti, og at det ikke er tilhørende automatisk døråpner. Senteret viser til at intensjonen ved oppstart av senteret var at det skulle være bemannet i åpningstiden slik at behovet for en slik automatisk døråpner ville være noe mindre. Senteret viser videre til at dårlig økonomi har gjort at planen om bemanning ikke har latt seg gjennomføre, samt gjort at senteret ikke har funnet økonomien god nok til å investere i kortsystemet.

Senteret opplyser ikke hvordan de mener eventuell bemanning i åpningstiden vil gjøre behovet for automatisk døråpner mindre. Ombudet finner likevel grunn til å understreke at en løsning som innebærer at rullestolbrukere må be om assistanse ved å ringe på, eller vente på at betjeningen åpner døren ikke tilfredsstillt kravene til universell utforming. Ombudet har i sin praksis (blant annet 09/360 og 09/1959) flere ganger slått dette fast med den begrunnelse at det vil medføre at rullestolbrukeren kan måtte vente en stund mens personale betjener andre kunder, og at det vil kunne føles stigmatiserende og gi en følelse av å være til bry.

Inngangsdør uten automatisk døråpner gjør i dette tilfellet at Snåsa Treningssenter ikke er tilgjengelig for rullestolbrukere.

Universell utforming innebærer at det skal lages fysiske løsninger som gjør at flest mulig kan få tilgang til treningsstudioet uten personlig assistanse. Hvordan de fysiske forhold ved en virksomhet skal utformes for å sikre tilgjengelighet for flest mulig, må vurderes konkret. I dette tilfellet vil en automatisk døråpner gjøre treningssenteret tilgjengelig for personer med nedsatt bevegelsesevne.

Vil krav om universell utforming være uforholdsmessig?

Ombudet må deretter vurdere om Snåsa Treningssenter A/S har dokumentert at det foreligger omstendigheter som medfører at det vil være en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming av treningssenterets inngangsparti. Det er Snåsa Treningssenter som har bevisbyrden for at det vil være en uforholdsmessig byrde å gjøre virksomhetens lokaler universelt utformet.

Ombudet må i uforholdsmessighetsvurderingen veie den positive effekten og viktigheten av tilretteleggingen mot kostnader og andre former for belastning tilretteleggingen medfører for Snåsa Treningssenter.

Snåsa Treningssenter har i sin redegjørelse vist til at kostnadene ved å kjøpe nytt kortsystem som kan samkjøres med den automatiske døråpneren vil beløpe seg til 30.000 kroner. Senteret viser videre til at senterets økonomiske situasjon ikke gir rom for nye investeringer.

Det er lagt ved regnskapstall fra oppstart i 2006 og ut 2009. Oversikten viser at aksjekapitalen er tapt, og at senteret hadde et større negativt årsresultat i 2008, og et mindre negativt årsresultat i 2009. Ombudet ser at treningssenterets økonomi har vært dårlig. Oversikten viser imidlertid at den økonomiske situasjonen er bedret, noe senteret også bekrefter i sin redegjørelse. Ombudet har ikke mottatt regnskapstall fra driftsåret 2010, men legger til grunn for sin vurdering at treningssenterets økonomiske situasjon var stabil eller hadde fortsatt fremgang i driftsåret 2010.

Ombudet mener at 30.000 kroner er en relativt liten kostnad. Det fremgår også av loven at hensynet til kostnader ikke er det eneste man skal se på i uforholdsmessighetsvurderingen. Kostnadene skal blant annet veies mot den positive effekten tiltaket har for å nedbygge funksjonshemmende barrierer.

Et treningssenter er et lokale som mange benytter på fritiden sin, også personer med nedsatt bevegelsesevne. Det er derfor viktig at treningssentre er tilgjengelig for personer uavhengig av individuelle forutsetninger. Ved innkjøp av et kortsystem som gjør at medlemskortene kan samkjøres

med automatisk døråpner vil man kunne oppnå store forbedringer av tilgjengeligheten mot en relativt liten kostnad.

Treningssenteret skriver at de er samlokalisert med Kristiansen fysioterapi. Ombudet oppfordrer treningssenteret til å kontakte fysioterapivirksomheten om muligheten for samarbeid og deling av den aktuelle kostnaden for en fungerende automatisk døråpner.

Konklusjon

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer med at Snåsa Treningssenter A/S bryter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 fordi inngangspartiet til virksomhetens lokaler ikke tilfredsstiller kravene til universell utforming.

Ombudet ber om en tilbakemelding fra Snåsa Treningssenter A/S på om virksomheten vil rette seg etter ombudets uttalelse innen **fredag 25.mars 2011**.

Dersom treningssenteret ikke retter seg etter ombudets uttalelse kan ombudet vurdere å bringe saken inn til vurdering hos Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Nemnda kan treffe vedtak om at det foreligger brudd på plikten til universell utforming, jf. diskrimineringsombudsloven § 7. Nemnda har også myndighet til å pålegge stansing, retting eller andre tiltak.